

BISZTRAY ÁDÁM

Egy gazdátlan komondorkölyök avagy a kutyák beszéde

Még tél volt, olvadt, s újrafagyott a kevéske hó. A traktorok, vontatók, teherautók feltúrta földút reggelente csontkemény, s mély barázdákat-árkokat viselt, délfelé combig érő sárrá változott. Dóránál jártam bent a központban, valami statisztikát vittem neki, egy minisztériumból már elkésztett jelentés hiányzó láncszemét. Siettem, szombat volt, s szerettem volna elérni a félkettes buszt. Dóra az irodán kávéval kínált, a kanál megállt volna a sűrű folyadékban, mely szempillantás alatt szinte feketévé színezte a tétovázó cukrot. Torokégető-forrón hajtottam fel. Dóra, mint minden szombaton, ideges volt, Valentint várta a vonat-hoz, aki alighanem még Juhász földön bibelődött a takarmányadagokkal, s talán épp amikor indult volna, riasztották egy nehéz elléshez. Irigyeltem őket, hisz ha elérik a vonatot, ha nem, közel vannak egymáshoz. Mit is tudhatnak az én árvaságomról? Akkor már hetek óta nem kaptam levelet. Egyszer csak a mérleg-házból jövet rányílt a szemem egy gazdátlan komondorkölyökre. Tudatosult bennem, másodszer látom, s még mindig a fagyott, neki töltésnyi magas sárvonulatok előtt ügyetlenkedik. Gombócnyi volt, nem nagyobb, mint egy kezdetlen gomolya. Fekete gombszeme az eredeti bűn előtti emberi bizalommal tekintett fel rám. Csak én segíthetek neki, s csillogó-nedves orrával, ahogy felém szimatolt, süket és vak lettem volna, ha nem veszem tudomásul a kimondhatatlan hitvallást. Amikor lehajoltam érte, a nagy rögök, hantok felszíne nyálkásan puhult. Rám nézett, s újra nekiveselkedve, kicsi ugatásokkal biztatva magát megrohmozta a hegyé türemkedett sarat. Visszagurult. Nyakánál fogtam meg bundácskáját, s a sápadt, ikrás tél végi napnak mutattam fel. Értő, melegbarna szemmel nézett vissza rám, még semmit nem tettem-tehettem érte, de a hála sugaraiban álltam. Míg átvittem a másik partra, s kicsit tétováztam, elengedjem-e, bársony-érdes nyelvét érezhettem arcomon, kezemen, s játékosan túhegyes gyöngyfogait próbálgatta ujjaimon, galléromon.

Tudtam, hogy mire visszatérek, már nem kapom itt, mégis vigasztaltam, ne félj, kiskutyám, visszajövök érted, csak el ne mozdulj innen. Elkéstem. Egy teherautó fékezett mellette, sofőrje kihajolt érte. Többé nem találkoztam Gombóccal, ahogy az első pillanatban elkereszteltem. Csak az emléke kísértett soká, s mindig akkor rémlett fel fehér bundája, csillogó orra, kedves gombszeme, amikor szorultomban fogódzó kellett, házörző a nem létező otthon, ködbe bújít ház elé.

Amikor öregedőn megtapasztaljuk, mit ér a barátság — akár a földik, akár a pályatársak közt —, fontosabbá válik vonzalmunk a négy lábú húségesekhez. Azokhoz a szinte emberi teremtményekhez, akiknek gazdájuk van, s kapott

nevükre hallgatnak. Mindazonáltal, az állandó jelző, a hűség szobra és érkezősünkre farkát csóváló és dicsérő-becéző szót váró társunk — életforma. Általa kötődünk egy kerthez, egy házhoz, amelyet ő minékünk őriz. Bizony minket is vigyáz, lelkiismeretünk tükre az ő szeméből néz vissza ránk, érdeemesek vagyunk-é kettőnk birtokára, jószágra és családra. A korcsok és törzskönyvezett arisztokraták társadalmát mégsem a származás választja ketté, hanem a feladat, a hivatás. A blokkházak, magas emeletek sétáltatottjai, marhatüdővel, hentesi protekcióval hizlalt kedvencei csupán egy tehetősebb család szobadíszei lehetnek, szimbólumai az újjgazdagoknak vagy a kevéske fizetésűeké, akik árvák maradtak városukban, és elhagyott falujukra gondolnak, amikor Dianát, Bogárt vagy Szuszit szólítják, vinné már őket szíjon sétálni. Az őrzők, a terelők, a vadászok más fából vannak faragva, mindegy, miféle vér kavargog ereikben, szolgálatra születtek. S még a kerítés mögött vagy épp láncra fűzve sem foglyok, hanem szabad teremtmények, és erősek a hitben. Az embert és az állatok társaságából legelső társát, a kutyát nem más, hanem a félsz szerződtette életre-halálra. Mindketten ugyanattól féltek és reszkettek kezdettől. A magánytól, a farkastól, a tűztől, a sötétségtől, a rablóktól, az éhségtől, hidegtől és fájdalomtól. Ebben pedig egy sorsra jutottak máig, a szerződés bizony meg nem szeghető e kerek ég alatt, mert íratlan egyezmény szabad és független lelkek közt.

*

Egy napon — őszi koraestén vagy a még kopár tavaszon a sűrű autófolyam feltorlódott zajából gyereksírás riasztott ugrani a konyhaablakhoz. Nem is gyermek volt, egy kutyát ütöttek el. Gazdája ingben futott ki és kapta ölbe, hogy kimentse a veszett tülkölésből, megtorpant és vakító fénykévék közül. Ha jól láttam fentről, a kaszkadőrök bernáthegyi kölyke lett az áldozat, fehér bundáján zsemle-nagy barna foltok. És ennek az üveghangú rívásnak hegedűje korbácsolta fel a társak kórusát hallótávolon innen s túl. Hogy megtudjam s érezzem, nem pusztán ugatás, amit hallok kertről-kertre, hanem értett üzenet, amit híven adnak egymásnak át. Ím, a veszedelmek beszédét, ezt a fontos nyelvet beszélük. Bizony érthetőbbek, mint gazdájuk, az ember, aki bezárkózik a kerítéskapu mögé, és néhány ölnyi biztos birtokán kívül se Istent, s embert nem ismer. Hallgat, amikor fajtatestvére hívja segítségül, behúzza függönyét, ne lássa a bajba jutottat. Erős kerítést, kövekből emelt falat von megvett földjének határán, mintha az egynyelven értők hívó kiáltása némaságba fúlhatna körénk, a térképbe rajzolt sorompók előtt. Íme, a kutya sírhat, de mi, gazdátlan gazdájuk hallgatunk, amikor üvöltölni kellene egymásért. És magunkban tégláról-téglára építjük a csendet, a szótlanságot láthatatlan mezsgyén. Bizony, ezen a másik vámhatáron nem jut át a lélek volt társához, épp úgy, mint a betű, gyógyszer, az ige és a kenyér, nem vihető át a fájdalom. Ehelyett a halálba menő kutyakölyköt gyászoljuk a kerek ég alatt.